

POMORSKI ODJEL PRVOSTEPENOG SUDA ENGLJSKE
/Admiralty Division/

Presuda od 21.XII 1962.

"ST.MERRIEL", Smith's Dock Company, Ltd.
c/a South American Saint Line, Ltd.

Popravak broda - Pravni značaj prava retencije brodogradilišta -
Odnos prava in rem prema pravu in personam - Nadležnost pomorskog
suda

Zakupnik broda "St.Merriel" povjerio je popravak broda brodogradilištu Smith's Dock Company, Ltd., koje je popravak izvršilo i utužilo cijenu popravka u iznosu od engl.funti 11.200.--. Tužbu je upravilo protiv vlasnika broda. Tuženi vlasnik broda predložio je da se tužba odbaci, jer da je upravljena protiv osobe koja nije stranka iz ugovora o popravku i koja nije stvarno-pravno obvezana.

Prvostepeni sudac /Hewson/ prihvatio je prijedlog tuženog vlasnika broda "St.Marriel", jer je utvrdio da prema odredbama Administration of Justice Act od 1956. ne postoji nadležnost pomorskog suda za tu tužbu. Ta nadležnost bi naime bila osnovana kad bi se pravo retencije /"possessory lien"/ brodogradilišta moglo smatrati teretom /"charge"/ na brodu. Međutim ta riječ u zakonu o nadležnosti sudove bi, prema sučevom shvaćanju, mogla biti tumačena samo u vezi s onim posebnim propisima iz pomorskog zakonika /Merchant Shipping Act/ koji izrično propisuju da neka tražbina tereti brod. Pozivajući se na vanengleske precedente i Hall-ovo djelo o Possessory lien-ovima iz 1917. sudac definira pravo retencije /"possessory lien"/ kao "pravo jedne osobe da zadrži ono što je u njenom posjedu i što pripada drugoj osobi, dok neke njene tražbine, osobe u posjedu, nisu podmirene". Pravo retencije nije prema tome teret na brodu, pogotovo ne stoga što čak i privilegij /"maritime lien"/ u pravilu pretpostavlja osobnu vlasnikovu obvezu o času njegova postanka, uz izuzetak kod privilegije tražbina posade iz radnog odnosa. /Za privilegij na tražbine iz sudara sudac se poziva na rješidbu Kuće Lordova u slučaju "Castlegate" iz 1893, u kojoj je Lord Watson u svom govoru izrekao da taj privilegij nastaje samo ako su osobe koje su upravljale brodom bile vlasnikovi namještenici. Sam sudac ipak dopušta da ima i drugih shvaćanja ovog pitanja kod sudara, naime da privilegij nastaje i kada upravljaju brodom osobe koje nisu namještenici vlasnikovi, pa se za to poziva na suca Hilla u slučaju "Sylvan Arrow" 1923./ . Polazeći od toga da načelno privilegij nastaje na temelju osobne obveze vlasnikove, sudac smatra da pravo retencije ne može biti jače od privilegija i nastajati kao stvarno pravo na brodu i onda kad nema osobne obveze vlasnikove, makar ono imalo i prednost pred mortgageom. Prema tome tužba u konkretnom slučaju nije mogla biti uperena protiv vlasnika kao

stvarno-pravna tužba, a kao tužba in personam nije mogla biti protiv njega upravljena, jer nije bilo ni izričnog ni konkludentnog ugovora između stranaka. Radi toga nije bilo temelja za nadležnost suda za ovu tužbu.

/LLIR 1963, str.63-73/

E.P.

Bilješka.- Odnos privilegija na brodu /maritime liens/, zakonskih založnih prava na brodu /statutory liens/ i prava retencije /possessory lien/ međusobno i u odnosu na registered mortgage /hipoteku na brod engleskog prava/ nije precizno određeno, jer se ne osniva ni na jednom jedinstvenom kodificirajućem propisu, nego se osniva isključivo na sudskim odlukama, koje sa svoje strane nisu nikada dale kompletnih rješenja ovog pitanja. Sučevo mišljenje da je u pravilu uvjet za nastanak privilegija da je nastala i osobna obveza brodovlasnikova nije za niz privilegija ni u engleskom pravu neprijeporna, a svakako nije prihvaćena po Konvenciji o pomorskim privilegijima i hipotekama od 1926. Međutim sigurno je da pravo retencije u engleskom pravu ne sadrži pravo na prodaju stvari i da ne djeluje prema trećima nego samo u toliko što sudska praksa daje tražbini, radi koje je došlo do retencije, prednost pred kasnijim privilegijima i pred hipotekom, očito iz razloga što se smatra da je tražbina nastala radi povećanja vrijednosti stvari. Ipak je vidljivo da je sporno samo pravno značenje toga instituta i da se pojavilo pitanje da ili ono ne predstavlja stvarno pravo /"charge"/. Tužitelj, koji je odbijen, nije se izjasnio da li će se žaliti. Ukoliko to ne učini, bit će vjerojatno da se ubuduće neće smatrati da je pravo retencije stvarno pravo, a ako se bude žalio, doći će do autoritativnog precedenta za to pitanje.

E.P.

PRVOSTEPENI SUD ENGLJSKE
/Trgovački odjel/

Presuda od 14,15,16.I 1963.

Barclays Bank, Ltd. c/a Commissioners
of Customs and Excise

Pravna snaga teretnice - Teretnica zadržava pravnu snagu sve dok brodar ne preda robu primaocu - Predajom tereta u skladište u ime i račun broдача nije izvršena predaja robe primaocu

U ovome sporu Barclays Bank, Ltd. kao tužitelj i držalac dviju teretnica, koje mu je založio primalac robe Bruitrix Electrical Company, traži izručenje tereta od 200 strojeva za pranje rublja od tuženoga Carinske uprave, koja je preko sudskog